

Fiksun mopoilun ohjelma

Ramboll

Sisältö

Taustaa	3
Työvaiheet ja aikataulu	8
Nuorten kyselyn tulokset	9
Vanhempien kyselyn tulokset	10
Asukaskyselyn tulokset	11
Haastattelut	12
Työpajat	17
Toimenpiteet	20

Taustaa

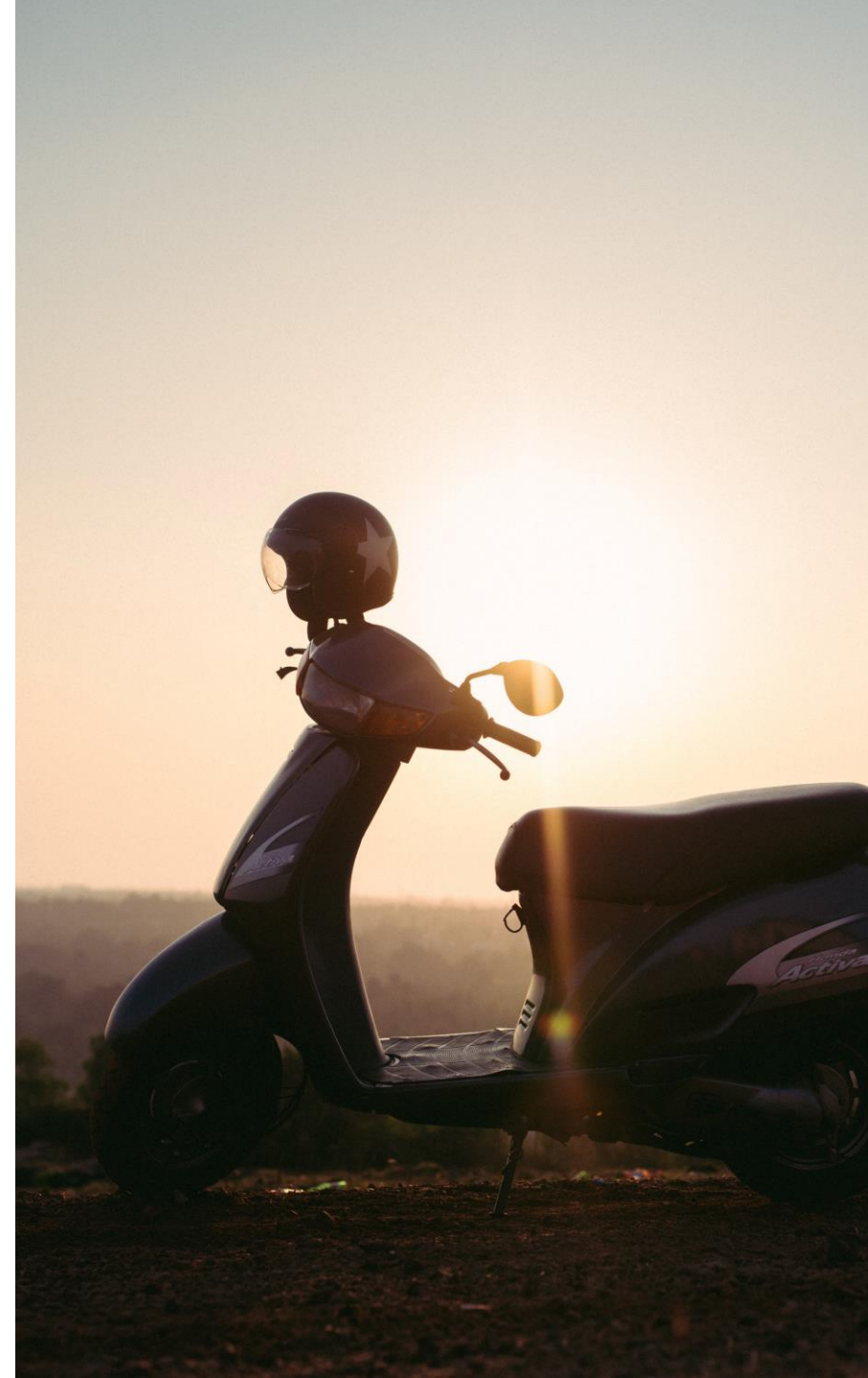
- Tarve ohjelmalle noussut kunnista: mopoilu aiheuttanut häiriötä ja vaaratilanteita. Lisäksi nuoret ovat toivoneet kunnilta toimenpiteitä mopoiluun liittyen (esim. moposuora).
- Tavoitteena on löytää keinot fiksumpaan mopoiluun huomioiden sekä nuorten että aikuisten tarpeet, toiveet ja huolet.
- Aineistot on kerätty kyselyillä, jotka suunnattiin nuorille, vanhemmille ja yleisesti kuntalaisille.
- Hankkeessa ovat mukana Iisalmen kaupunki, Kiteen kaupunki, Kuhmon kaupunki, Leppävirran kunta, Liperin kunta, Polvijärven kunta, Siilinjärven kunta ja Suomussalmen kunta.

Toimintamallit

Kartoitus hyvistä käytännöistä ja kuvaus valituista toimenpiteistä mopoilun turvallisuuden edistämiseksi

- Kartoitetaan hyviä käytäntöjä mopoilun turvallisuuden huomioimiseen **kyselyllä**, joka on suunnattu kuntiin.
- Haetaan hyviä käytäntöjä myös kuntien **liikenneturvallisuusryhmien muistioiden** ja toimintakertomuksien kautta ja käydään läpi **kuntien liikennekasvatussuunnitelmassa** esitetyjä mopoiiluun liittyviä esityksiä.
- Tarkempi **haastattelu** niiden kuntien kanssa, joista esitetty useampia hyviä käytäntöjä. Listataan kaikki esitetyt toimenpiteet raporttiin.
- Laaditaan erikseen valittavista toimintamalleista **hyvien käytäntöjen ohjekortit** (miten toteutetaan, mitä yhteistyötahoja tarvitaan mukaan ja mahdolliset kustannukset sekä mikä toiminnallinen vaikutus toimenpiteellä on)
- Erillisenä kartoituksena mallit mopopajojen toiminnasta sekä moposuorista (mm. toiminnan kuvaukset ja vastuut sekä mahdolliset vaikutukset). Tavoitteena lisätä kuntien tietoutta näistä toimintamalleista, sillä esimerkiksi moposuoriin liittyen kuntiin tullut korona-aikana runsaasti aloitteita niiden perustamiseksi eikä kunnissa ei ole usein tietoa vastuukysymyksistä niihin liittyen.

Sitoutetaan mukana olevat

- Jokaiseen kuntaan laaditaan oma ”**Fiksun mopoilun ohjelma**”. Ohjelman pohjana on hankkeen aikana koottu aineisto sekä oman kuntakohtaisen työpajan tulokset.
- Haetaan nuorten näkemyksiä esitettyihin toimintamalleihin (mitkä koetaan hyviksi, miten nuoret muokkaisivat esitettyjä malleja) sekä nuorten omia vaihtoehtoja. Tavoitteena nuorten sitouttamisella on myös löytää malleja, jotka vähentäisivät mopoilun häiriökäyttäytymistä.
- Toteutustapana työpajat nuorten kanssa esitettyjen toimintamallien työstämiseksi ja uusien ideoiden esiin nostamiseksi. Näiden perusteella kuntakohtaisten toimintamallien sopimiseksi yhteinen paneeli, jossa nuorten ohella mukana ainakin kunta ja Liikenneturva.

Tulokset

- **Hyvien käytäntöjen ohjekortit**, miten edistetään turvallista mopoilua (*kuvaus toimintamallista, mihin vaikutetaan, tila- ja henkilövaatimukset, kustannukset, tarvittavat yhteistyökumppanit, kokemuksia toimintamallista*)
- Ohjekortit sekä kartoituksen tulokset kokonaisuudessaan kootaan **yhteiseen Teamsiin**, josta hankkeen aikana ja tulevaisuudessa kunnat voivat poimia toimintamalleja nuorten liikenneturvallisuuden edistämiseen sekä mopoiluun vaikuttamiseen. Teams kootaan mahdollisimman helppolukoiseksi, erilaiset mallit jaoteltu omiin kansioihin. Mahdollisuus nostaa valtakunnallisesti tietoisuuteen kuntien hyvä käytäntöjä.
- **Nuorten ideoiden** kartoittaminen mopoilun turvallisuuden edistämiseen
- Mallit, miten suhtautua mopopajoihin ja moposuoriin toiminnallisina malleina ja mitä nämä vaatisivat
- Laaditaan kullekin mukaan lähtevälle kunnalle **kunnan oma Fiksun mopoilun ohjelma**, johon kootaan *yhteisesti hyväksytyt suositukset mopoilun turvallisuuden edistämiseen* (mitä toimenpiteitä toteutetaan) sekä *häiriökäyttäytymisen vähentämiseen*.
- Hankkeeseen mukaan lähteville kunnille yhteinen **Teams -koulutus**, jossa käydään läpi tarkemmin hyvien käytäntöjen toteuttamismallit.

Hankkeessa mukana

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

Välitä, muista – ennakoi.
LIIKENNETURVA

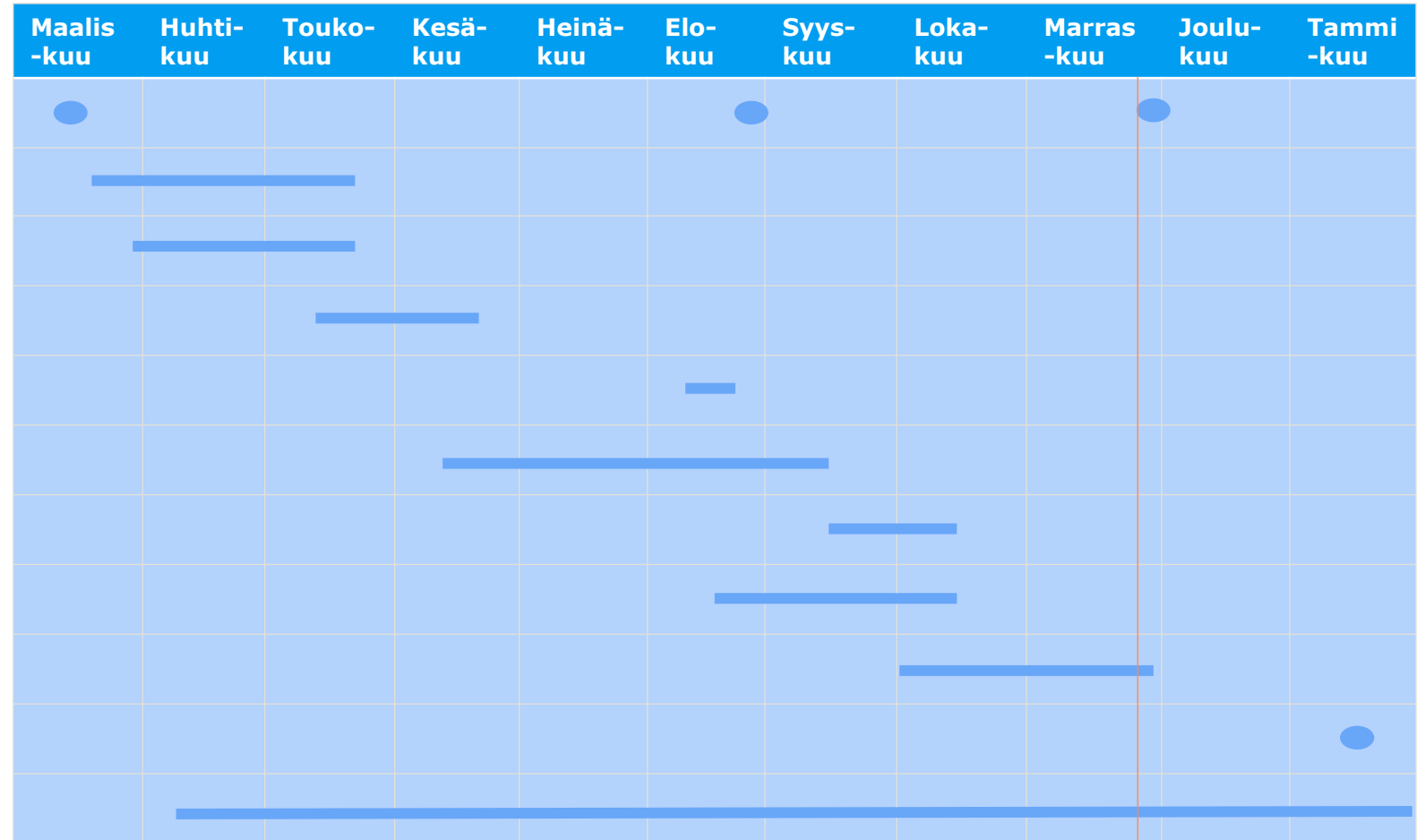
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

RAMBOLL

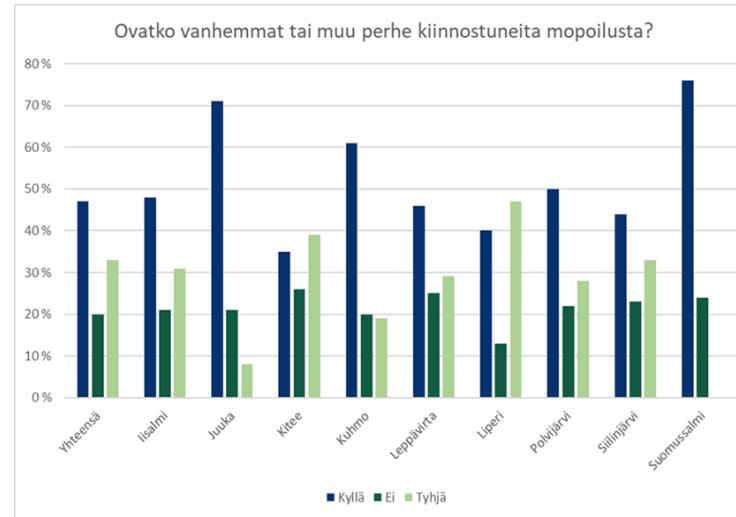
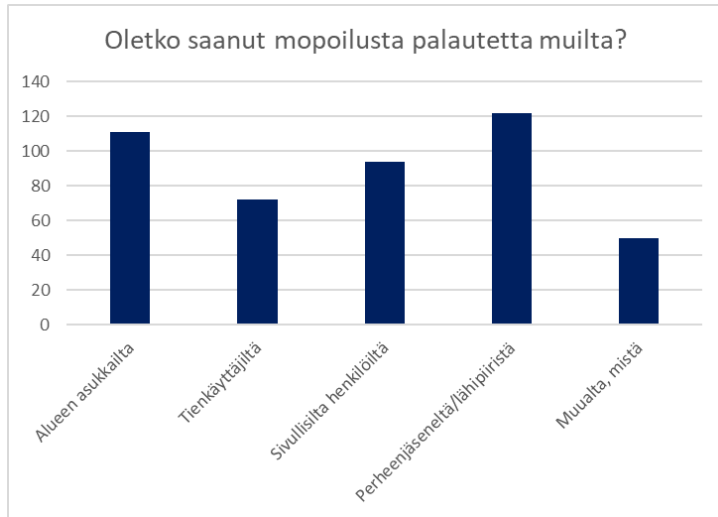
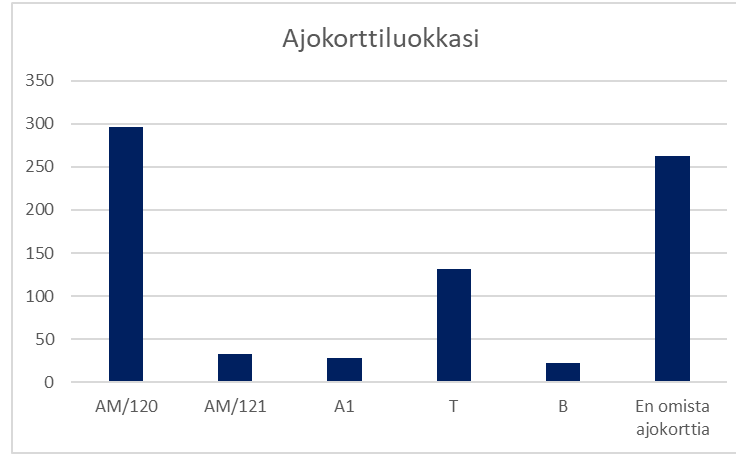
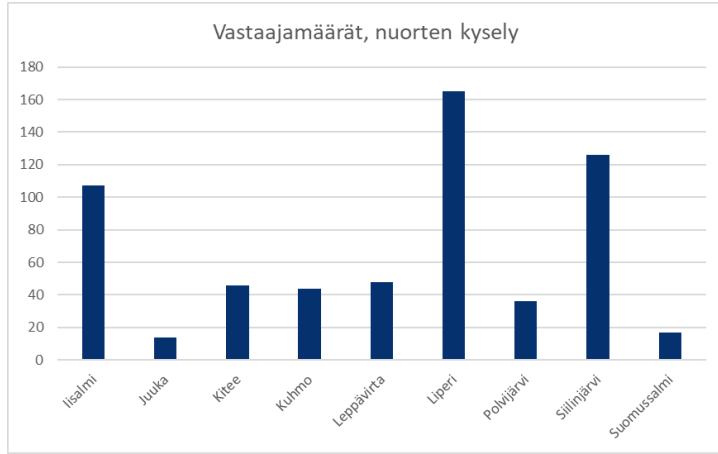

Työvaiheet ja aikataulu

- Ohjausryhmän palaverit
- Liikenneturvallisuuskysely + analysointi
- Tausta-aineiston läpikäynti
- Haastattelut
- Kuntakohtaiset palaverit (työpajan suunnittelu)
- Ohjekorttien ja fiksun mopoilun ohjelmien laatiminen
- Työpajat
- Asian käsittely It-ryhmien kokouksissa
- Ohjausryhmä / kuntakohtaiset palaverit (kunnittaisten ohjelmien vahvistaminen)
- Teams-koulutus
- Raportointi (sis. raportointi Traficomiiin)

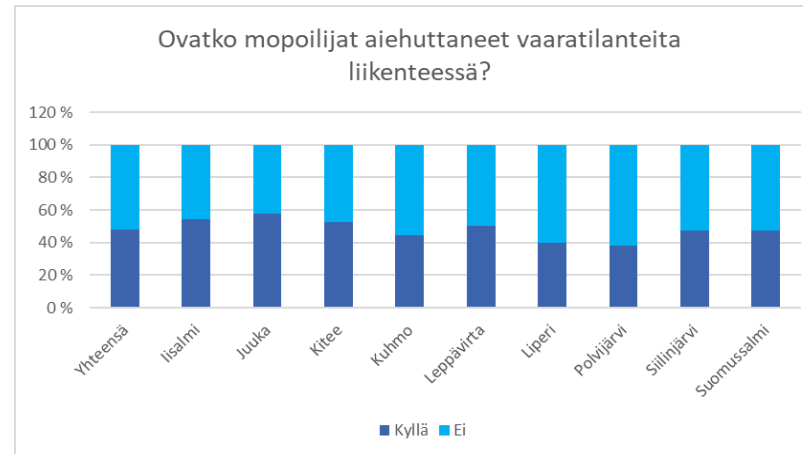
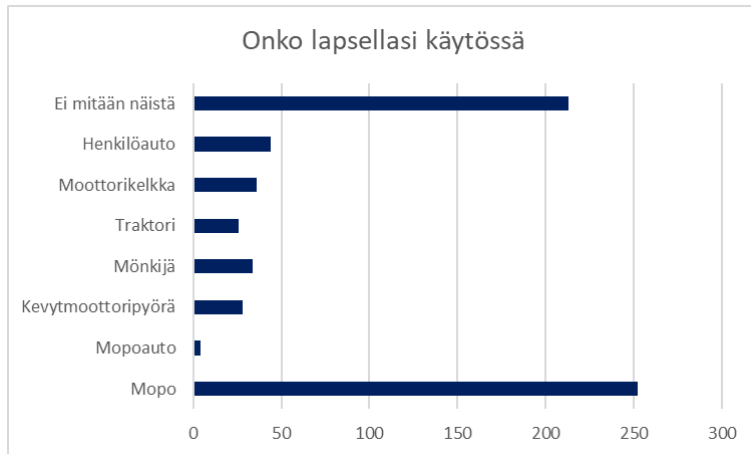
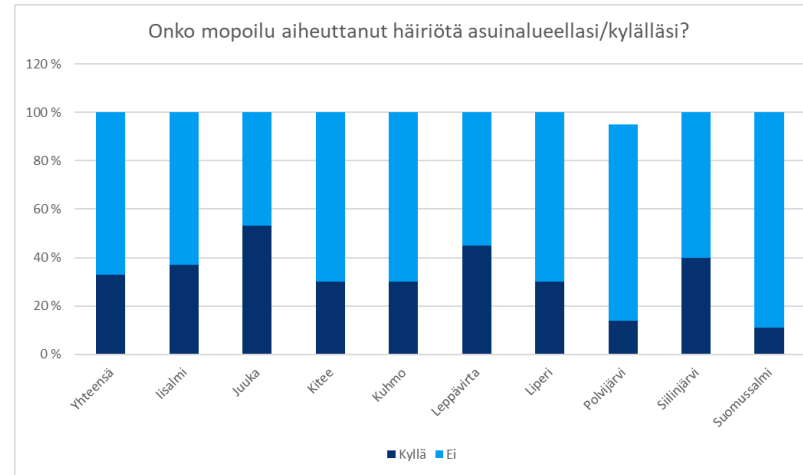
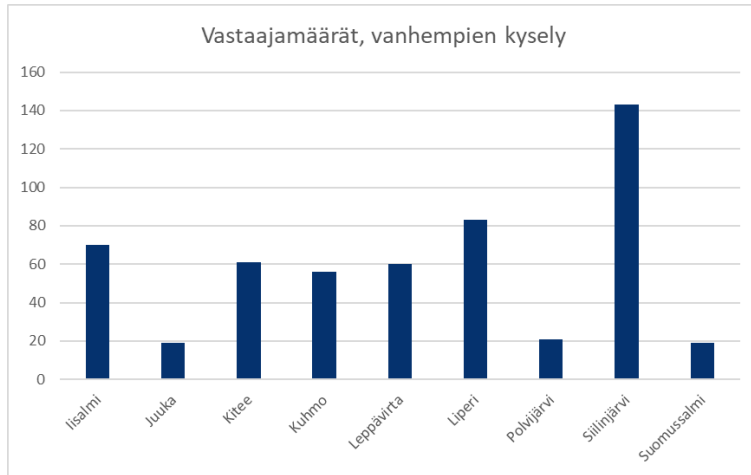

Nuorten kyselyn tulokset

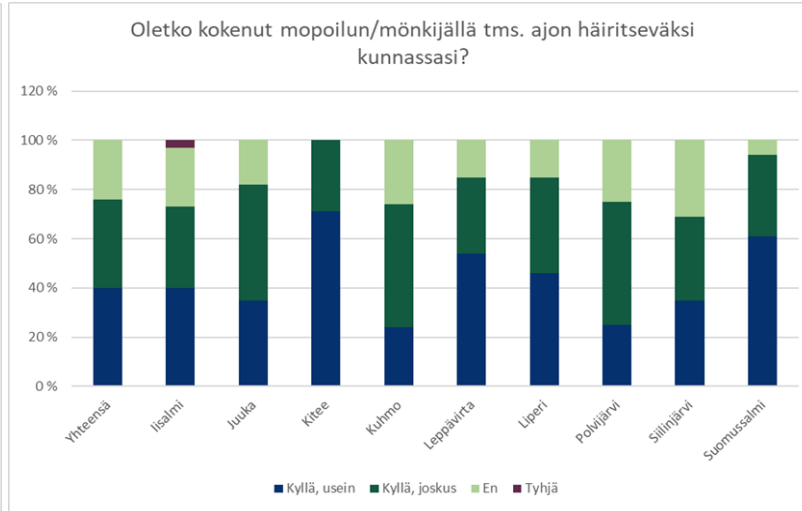
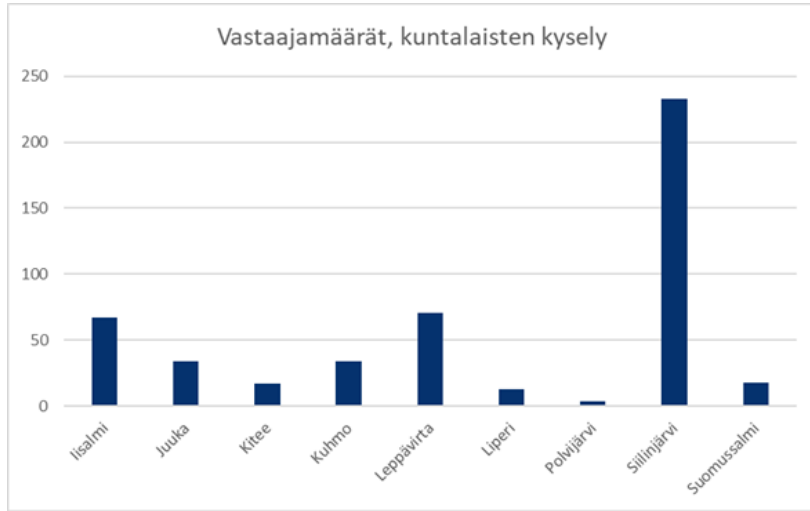
- Nuorten kyselyyn saatiin 603 vastausta. Vastaajista 32 % oli naisia, 61 % miehiä ja 7 % ei halunnut kertoa. Yli 80 % vastaajista oli 14-16 vuotiaita. Suurin osa vastaajista oli 15 vuotiaita.
- Omaa kulkuneuvoa käytetään huviajeluun (370 vastausta) ja koulumatkoihin (324 vastausta). Kulkuneuvolla ajetaan etenkin ilta-aikaan kesäisin paikkakunnan keskustajamassa. Enemmistö ajaa pääasiassa kavereiden kanssa.
- 92 % vastaajista pitää mopoilua turvallisena. Turvattomuuden tunnetta luovat etenkin autoilijat.
- Suurimmalle osalle vastaajista ei ole sattunut onnettomuuksia mopoillessa. Sattuneet onnettomuudet ovat pääasiassa kaatumisonnettomuuksia.
- 68 % vastaajista ei ole ollut tekemisissä poliisin kanssa mopoiluun liittyvistä asioista.
- Mopoilussa parasta on vauhti, ajaminen, vapaus ja keuliminen.
- Mopoharrastus on opettanut etenkin liikennesääntöjä ja korjaustaitoja.
- Parhaiksi paikoiksi listattuja kohteita olivat monissa kunnissa muun muassa erilaiset parkkipaikat, koulujen pihat tai pitkät kunnissa olevat suorat.
- Kunnalta/kaupungilta ja nuorisotyöltä toivottiin etenkin moposuoraa ja bensarahaa.

Vanhempien kyselyn tulokset

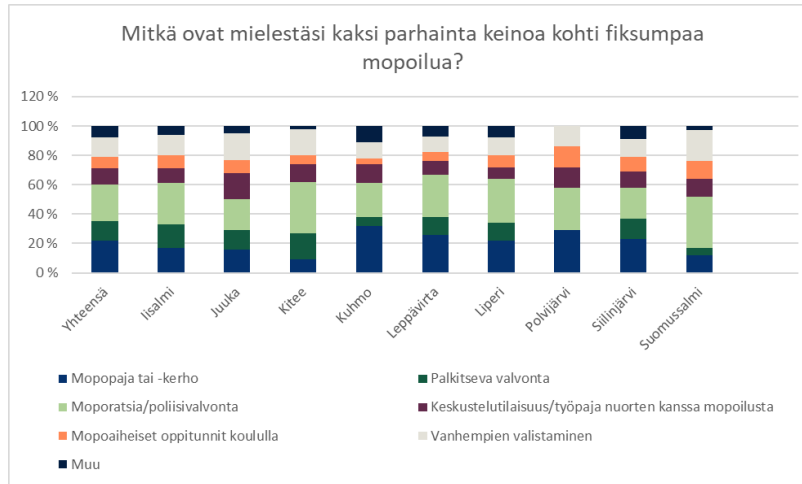
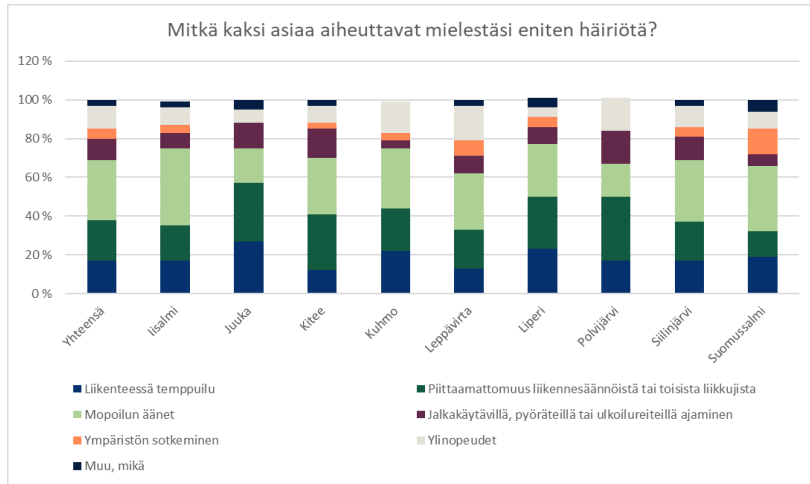

- Vanhempien kyselyyn saatiin 532 vastausta.
- Häiriötä aiheutunut etenkin yöaikaisesta ajelusta ja sen aiheuttamasta melusta. Myös vaarallinen liikennekäyttäytyminen on aiheuttanut häiriötä.
- Vaaratilanteita on aiheuttanut etenkin vaarallinen käyttäytyminen liikenteessä. Esimerkkeiksi nostettiin keuliminen ajoradalla, varomaton ajaminen kolmioiden takaa sekä liialliset tilannenopeudet.
- Selkeää parasta mopoilupaiikkaa ei vanhempien näkökulmasta ole. Jokaisessa kunnassa vaihtoehtoina nostettiin esiin syrjäinen alue taajaman ulkopuolella, missä häiriötä asutukselle aiheutuisi mahdollisimman vähän.
- Mopon hyviksi puoliksi vanhemmat listasivat liikkumisen vapauden ja itsenäisyyden. Mopon mahdollistaa esimerkiksi itsenäisen kulkemisen harrastuksiin. Myös korjaustaitojen oppiminen nähtiin hyvänä puolena.
- Vastaajista 13 % on joutunut puuttumaan lapsensa moponkäyttöön tai on saanut siitä palautetta ulkopuolisilta henkilöiltä.

Asukaskyselyn tulokset

- Asukaskyselyyn saatiin 491 vastausta.
- Vastaajista 351 on ollut näkemässä, että mopoilija/mönkijällä tms. ajava on aiheuttanut vaaratilanteen liikenteessä.
- Mopoilun kokoontumiselle sopivaksi paikaksi esitettiin syrjäisempää aluetta tai teollisuusalueita. Monissa vastauksissa nostettiin esiin, että selkeä paikka puuttuu tällä hetkellä.

Haastattelut

Mopotaitorata Torniossa

Torniossa haastateltiin nuorisotyön päällikkö Auli Pitkästä. Haastattelun alkuperäisenä aiheena olivat mopomiitit, mutta haastattelun aikana painopiste siirtyi mopotaitoradan käsittelyyn, minkä vuoksi mopotaitorata valittiin esiteltäväksi toimenpiteeksi.

Pitkänen kertoi, että Torniossa on järjestetty nuorille suunnattujen tapahtumien yhteydessä mopotaitorataa, jolla on tarkoituksena testata oman ajoneuvon hallintataitoja. Taitoradalla on hyödynnetty esimerkiksi erilaisia lankkuja ja kartioita, ja tehtävinä on ollut esimerkiksi pujottelua, pysähtymistä tai tasapainoharjoitteita. Taitoajon lisäksi tapahtumassa on mahdollista huomioida myös liikennesäännöt esimerkiksi teoria-aiheisilla kysymyksillä.

Torniossa järjestäjänä on toiminut nuorisotoimi. Tapahtumaan voi pyytää mukaan myös esimerkiksi Liikenneturvan, paikalliset liikennekoulut ja moottorikerhon.

Tapahtumaa on hyvä markkinoida esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja nuorisotiloilla.

Haastattelut

Moporetket Kittilässä

Kittilästä haastateltiin nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja Jouni Alaraatikkaa. Haastattelu toteutettiin sähköpostitse.

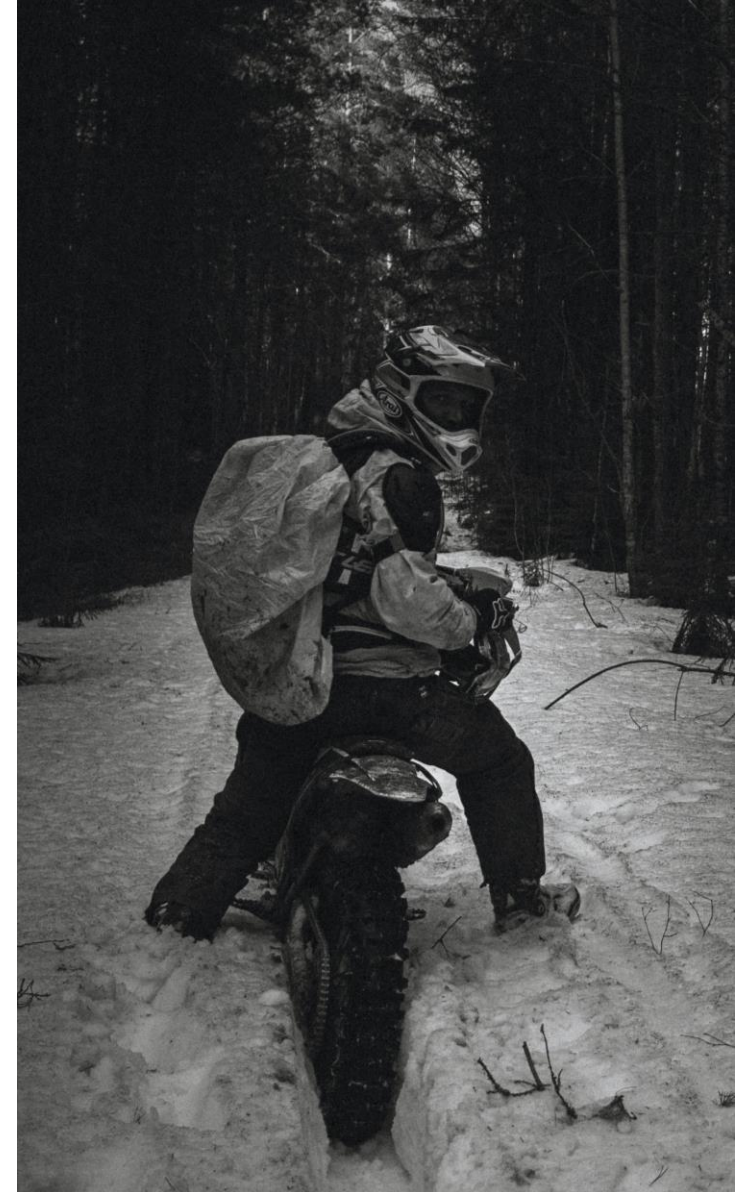
Moporetket on järjestetty päivän tai kahden mittaisena ajelureissuna Kittilän lähikuntiin. Retki järjestetään "safarityyppisesti", ja yöpyminen toteutetaan joko teltoissa tai hostellissa. Ajatuksena on opetella letkassa ajamista ja turvallista liikennekäyttäytymistä, sekä pitää hauskaa turvallisilla alueilla. Tällaisia ovat esimerkiksi soramontut tai suljetut teialueet.

Retkelle tarvitaan kaksi tai kolme ohjaajaa, jotka sijoitetaan keulalle, perään ja/tai keskelle. Lisäksi mukana on ollut poliisi saattelemassa letkan liikkeelle ja tarkistamassa ajoneuvojen laillisuuden.

Ajoreitit ja yöpymispaikat suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa. Kustannukset määräytyvät pitkälti sen mukaan, missä yövytään ja syödään. Osallistujat maksavat polttoaineet itse.

Alaraatika kertoi, että toiminta on vaikuttanut positiivisesti kylän pinnassa tapahtuvaan ylimääräiseen kikkailuun ja häiriötekijöihin.

Alaraatika kertoi lyhyesti myös positiivisesta valvonnasta, jota kunnassa on toteutettu. Kun nuorisotyön ohjaajat näkevät kylällä nuoria mopoilijoita, joiden ajamisesta ei ole negatiivista sanomista, niin lahjotaan kahvilla/polttoainelahjakortilla jne.

Haastattelut

3 000 kilometriä Roomaan -menetelmä

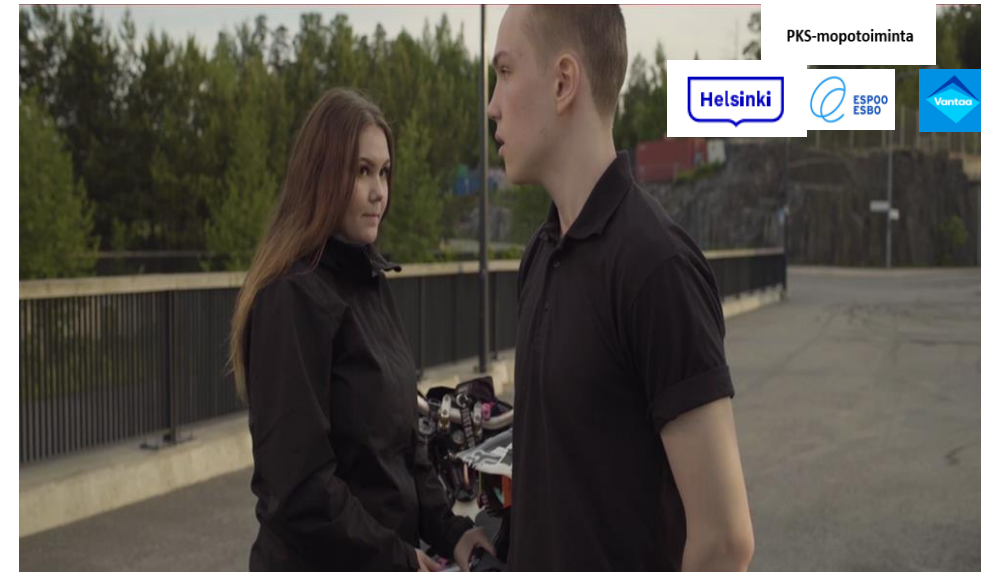
3 000 kilometriä Roomaan –menetelmää esitteli Tarja Leponiemi-Arponen. Menetelmää esiteltiin Teamsin välityksellä.

Menetelmään liittyvät ohjeistukset ja oppaat on tuotettu Helsingin kaupungin nuorisopalveluissa, ja lyhytelokuva on pääkaupunkiseudun mopotoiminnan kehittämä ja toteuttama.

Menetelmä sisältää nuorten itse tekemän lyhytelokuvan ja siihen liittyvän keskusteluosion. Keskeiset teemat ovat kaveri- ja seurustelusuhteet, liikennekäyttäytyminen, päihteet ja ryhmäpaine. Teemojen tavoitteita ovat muun muassa tiedon lisääminen liikenneturvallisuudesta, liikennelaista ja ensiavusta, saada tietoa alkoholilaita ja lisätä ymmärrystä päihteiden vaikutuksista nuoreen, pohtia omien valintojen seurauksia ja vahvistaa tekemään turvallisia valintoja sekä pohtia arvostavaa ja kunnioittavaa kohtelua kaveri- ja parisuhteessa.

Menetelmän perehdytyksen saaneet henkilöt voivat käyttää videota nuorille työssään. Perehdytyksen voivat käydä esimerkiksi nuorisotyönohjaajat tai opettajat.

Lyhytelokuva käsittelee nuorten elämään liittyviä asioita ja teemoja, jolloin nuoret saavat siihen helposti kosketuspinnan. Elokuva herättää ajattelemaan omia valintoja ja omaa liikennekäyttäytymistä.

Haastattelut

Casestudy: Motörisoitua nuorisotyötä -kehittämishanke

Kehittämishanketta esitteli Jenni Rahkonen. Haastattelu toteutettiin sähköpostitse.

Kotkassa on menossa Motörisoitua nuorisotyötä –kehittämishanke, jonka tavoitteena on kerätä tietoa, löytää ja keksiä työskentelytapoja jolla päästään työskentelemään mopoilevien nuorten kanssa. Hanke kestää marraskuuhun 2022. Osana hanketta nuoria kuullaan ja osallistetaan, jotta dialogi ja ymmärrys nuorten, aikuisten ja viranomaisten kesken lisääntyy. Hankkeessa on mukana Aseman lapset ry ja siinä on hyödynnetty myös Kotkan liikkuvan nuorisotyön Walkers toimintaa.

Kotkassa hankkeen tiimoilta on järjestetty seutukunnallinen mopokysely kaikille kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisille. Kyselystä saatiin hyvää dataa siitä, mitä nuoret ajattelevat mopoiluista ja mikä on huoltajien rooli mopoilussa. Lisäksi nuorten pariin jalkaudutaan viikoittain, jotta tilannetta saadaan kartoitettua myös kentältä. Hankkeen aikana nuoret viedään tutustumaan Helsingin Tattarisuon mopoilualueeseen, sekä mahdollisesti Vantaan mopopajaan.

Hankkeessa on hyödynnetty Erätauco-menetelmää. Dialogiin osallistui poliisi, ELY-keskus, Liikenneturva, kaksi paikallista poliitikkoa, nuorisotoimen koordinaattori ja neljä nuorta. Keskustelu kesti kaksi tuntia, ja kumpikin osapuoli kertoi tämän jälkeen, että ymmärtää toisen näkemystä paljon paremmin.

Suunnitelmana on saada hankkeen kysely ja muut hyvät käytänteet valtakunnalliseen käyttöön mahdollisesti jo ensi vuoden puolella.

Työpajat

Ramboll

Työpajat

- Jokaisessa kunnassa järjestettiin nuorille suunnattu työpaja lokakuun aikana. Työpajoihin osallistui nuorten lisäksi heidän parissaan työskenteleviä henkilöitä sekä kunnan/kaupungin henkilöstöä. Työpajat järjestettiin:
 - Siilinjärvi ja Leppävirta 5.10.
 - Kuhmo ja Suomussalmi 6.10.
 - Polvijärvi ja Juuka 11.10.
 - Liperi ja Kitee 12.10.
 - Iisalmi 13.10.
- Työpajat koostuivat Liikenneturvan alustuksesta, kyselytulosten ja kärkitoimenpiteiden esittelystä sekä osallistujien mielipiteiden keräämisestä Mentimeterin avulla. Lopuksi pidettiin lyhyt yhteenveto saaduista tuloksista.
- Työpajojen osallistujamäärät vaihtelivat alle 10:stä muutamiin kymmeneen.

Työpajat

- Sekä kyselytuloksiin että kunnille tarjottuihin kärkitoimenpiteisiin oltiin pääasiassa tyytyväisiä. Muutamassa kunnassa enemmistö ajatteli, että ehdotetut toimenpiteet eivät välttämättä ole tarpeeksi vaikuttavia, ja näistä kunnista saatiin hyviä parannusehdotuksia.
- Toimenpiteistä eniten positiivista keskustelua herätti palkitseva valvonta, jota tarjottiin useisiin kuntiin. Tästä pitivät myös nuoret. Vähiten innolla suhtauduttiin nuorten puolelta poliisivalvonnan lisäämiseen ja moporatsioihin.
- Monissa kunnissa toivottiin valistusta esimerkiksi mopojen virittämiseen liittyvistä sanktioista. Hankkeen puitteissa on koostettu esitystä kustannuksista, ja tämä voidaan jakaa kuntiin.
- Kaikissa kunnissa nuorten ykköstoiveena oli moposuoran perustaminen kuntaan. Muutamissa kunnissa myös aikuiset olivat vahvasti moposuoran perustamisen kannalla.

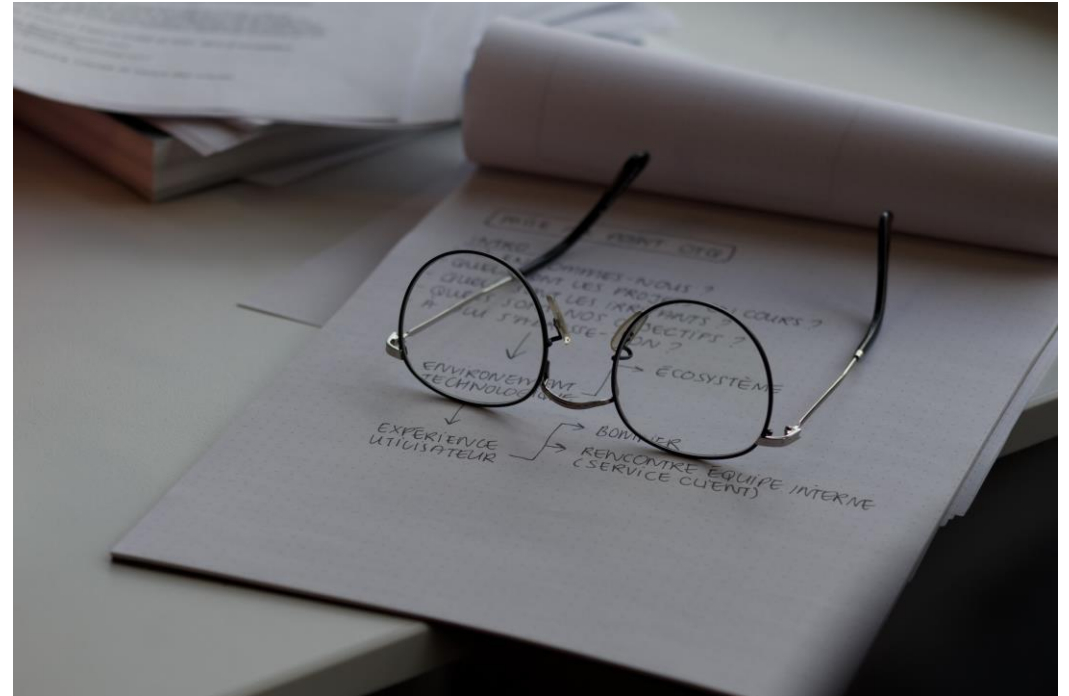

Toimenpiteet

Toimenpiteet

- Työpajoista saatujen tulosten avulla kunnille laadittiin kuntakohtaiset Fiksun mopoilun toimenpideohjelman.
- Ohjelma koostui kunkin kunnan mopoilun nykytilanteen kartoittamisesta, kyselytulosten esittelystä, työpajan tuloksista sekä kunnalle annettavien toimenpiteiden esittelystä.
- Toimenpidekortteissa kuvattiin lyhyesti toimenpiteen tarkoitus, järjestävä taho/sidosryhmä, kustannukset, markkinointi sekä toimenpiteen vaikuttavuus.
- Lisäksi kaikkiin kuntiin tarjottiin yleisesti hyödyllisiä materiaaleja ja ideoita, joita olivat vinkin/tiedotteet huoltajille, EHYT ry:n materiaalit, Nuorten akatemian materiaalit, Liikenneturvan materiaalit sekä muut toimenpiteet.

Mopopaja-/kerho

Kuvaus: Mopopaja-/kerho on nuorille tarkoitettu valvottu paikka, jossa omaa mopoa voi huoltaa ja tuunata valvotusti. Kerhoon voidaan ottaa myös lyhyitä valistusosioita esimerkiksi vierailijoiden toimesta. Alle mopoikäisiä varten pajassa voi olla mahdollisuus myös polkupyörien kunnostamiseen.

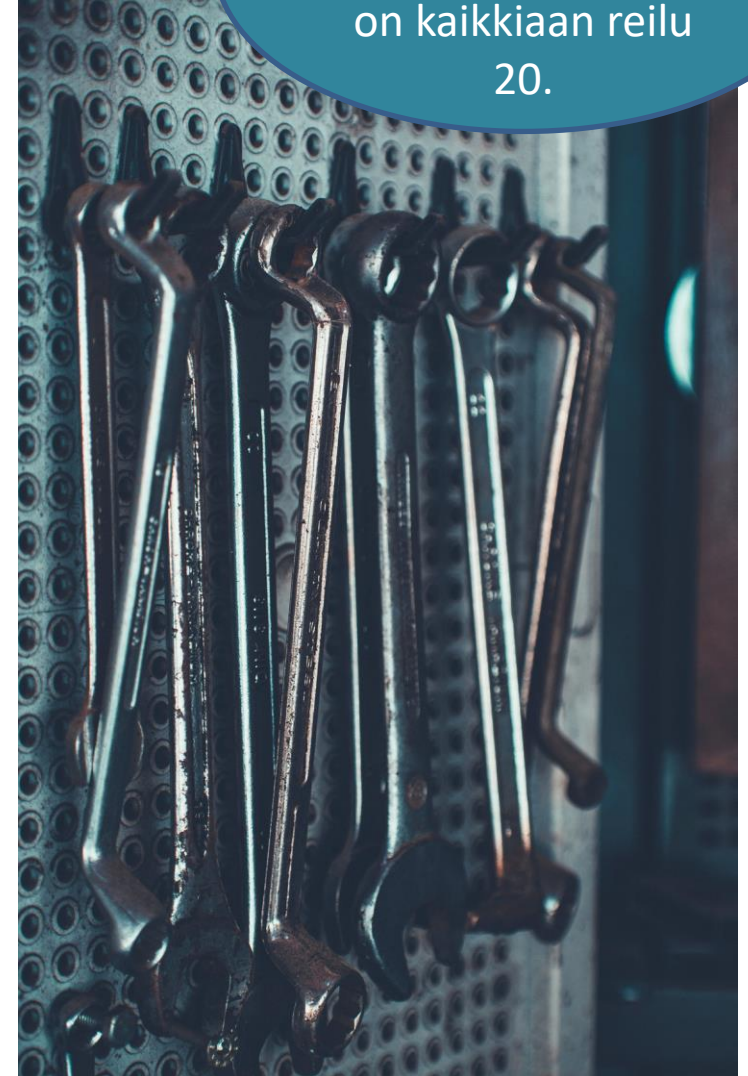
Järjestävä taho / sidosryhmät: Mopopajaa on kätevä järjestää esimerkiksi nuorisotilan yhteydessä tai läheisyydessä kerhotoimintana. Yleensä kerhon toteuttamisesta vastuussa nuorisotoimi. Sidosryhminä nuoret, nuorisotoimi ja liikenneturvallisuustoimijat. Erilaisiin tapahtumiin voi pyytää muitakin sidosryhmiä tarpeen mukaan.

Kustannukset: Kustannukset koostuvat ohjaajapalkkiosta, työkaluista ja mahdollisesta tilavuokrasta. Esimerkiksi Outokummussa saatu Traficomilta rahoitus (n. 14 000 €), josta puolet maksaa kunta.

Markkinointi: Markkinointi sosiaalisessa mediassa, nuorisotiloilla, koululla ja esimerkiksi paikallislehdessä.

Vaikuttavuus: Toimii liikennekasvatuksen tukena nuorille, minkä lisäksi voi saada aikuiset ymmärtämään paremmin mopoilun hyötyjä. Joissain kunnissa mukana toiminnassa myös henkilöt, joilla mopokortti-ikä on vasta tulossa. Toimii siis myös ennaltaehkäisevästi.

Esimerkki
toimenpidekortista,
toimenpidekortteja
on kaikkiaan reilu
20.

Toimenpide	Kuvaus	Järjestävä taho/sidosryhmät	Kustannukset	Markkinointi	Vaikuttavuus
Moporetket	Päivän tai kahden mittainen ajelureissu ”safarityyppisesti” lähikuntiin, yöpyminen esimerkiksi teltoissa tai hostellissa. Opetellaan letkassa ajamista ja turvallista liikennekäyttäytymistä ja pidetään hauskaa turvallisilla alueilla.	Mukana kaksi tai kolme ohjaajaa. Järjestäjänä voi toimia esimerkiksi nuorisotoimi. Ohjaajia on mahdollista pyytää myös esimerkiksi paikallisilta moottorikerhoilta, josta löytyy mopokortin omaavia aikuisia. Mukava voi olla myös esimerkiksi poliisi.	Määräytyvät esimerkiksi yöpymis- ja ruokapaikkojen mukaan. Mahdollista järjestää nollabudjetilla.	Markkinoidaan nuorille erilaisten somekanavien ja nuorisopalveluiden kautta. Kohdetta/reittiä voi suunnitella etukäteen yhdessä nuorten kanssa.	Vaikuttanut positiivisesti esimerkiksi kylän pinnassa tapahtuvaan ylimääräiseen kikkailuun ja häiriötekijöihin.
Mopomiitti	Nuorisovaltuusto järjestää nuorille mopomiitin. Ajatuksena on varata esimerkiksi isolta parkkipaikalta alue vapaaseen ajamiseen ja tempuuluun. Vapaan ajon sijasta voidaan myös kehittää taitoajoa, joissa on esimerkiksi hidasajoa tai taitoajorata.	Vetovastuu nuorisovaltuustolla, mutta apuna järjestämisessä toimii nuorisotoimi. Lisäksi mukaan voi pyytää eri yhteistyötahoja.	Riippuvat järjestystavasta, mahdollista järjestää jotakuinkin nollabudjetilla.	Nuorten käyttämällä somekanavilla sekä esimerkiksi nuorisotiloilla. Letka-ajon reittiä voidaan suunnitella yhdessä nuorten kanssa.	Virallisena tapahtumana järjestetty miitti pysyy todennäköisesti paremmin hallinnassa, kuin nuorten itsensä vapaa-ajalla järjestämä tapahtuma. Voi kuitenkin olla vaarallinen myös hyvin järjestettynä, eli tapahtuma on hyvä suunnitella huolellisesti.
Mopotaitorata	Erillisen nuorten tapahtuman yhteydessä järjestetään mopotaitorata. Taitoradalla voi hyödyntää esimerkiksi erilaisia lankkuja ja kartioita ja tehtävät voivat olla pujottelua, pysähtymistä tai tasapainoharjoitteita. Taitoajon lisäksi tapahtumassa voi huomioida myös liikennesäännöt esimerkiksi teoria-aiheisilla kysymyksillä.	Nuorisotoimi + esimerkiksi Liikenneturva, paikalliset liikennekoulut ja moottorikerho.	Kustannukset koostuvat materiaaleista ja mahdollisesta paikan varaamisesta.	Tapahtumaa on hyvä markkinoida esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja nuorisotiloilla. Jos tapahtuma järjestetään keväällä tai syksyllä, mainoksia voi viedä myös koululle.	Tapahtuma opettaa nuorille liikenteessä hyödyllisiä taitoja, mitkä voivat heijastua liikennekäyttäytymiseen positiivisesti.
Mopopaja/-kerho	Mopopaja/-kerho on nuorille tarkoitettu valvottu paikka, jossa omaa mopoa voi huoltaa ja tuunata valvotusti. Kerhoon voidaan ottaa myös lyhyitä valistusosioita esimerkiksi vierailijoiden toimesta. Alle mopoikäisiä varten pajassa voi olla mahdollisuus myös polkupyörien kunnostamiseen.	Voidaan järjestää esimerkiksi nuorisotilan yhteydessä tai läheisyydessä kerhotoimintana. Yleensä vastuussa nuorisotoimi, erilaisiin tapahtumiin voi pyytää muitakin sidosryhmiä tarpeen mukaan.	Kustannukset koostuvat ohjaajapalkkiosta, työkaluista ja mahdollisesta tilavuokrasta.	Markkinointi sosiaalisessa mediassa, nuorisotiloilla, koululla ja esimerkiksi paikallislehdessä.	Toimii liikennekasvatuksen tukena nuorille, minkä lisäksi voi saada aikuiset ymmärtämään paremmin mopoilun hyötyjä. Joissain kunnissa mukava toiminnassa myös henkilöt, joilla mopokortti-ikä on vasta tulossa.
Tappomopo-esitys	Tappomopo-esityksen tarkoituksena on herättää ajatuksia ja keskustelua mopoilusta, liikenneturvallisuudesta ja vastuullisesta elämästä. Esitys yhdistää liikennevalistuksen ja taikuuden painottaen kypärän merkitystä ja virittämisen vaarallisuutta.	Esitystä myy Tiimihenki, ja koulut voivat tiedustella esitystä suoraan heiltä (jukka-tapio@tiimihenki.fi). Esitystä voi tiedustella myös liikenneturvallisuuustoimijan kautta.	Yhden esityspäivän hinta on 1 200 €, ja yhdessä päivässä esitys on mahdollista järjestää 3-4 koululla. Joissain kunnissa liikenneturvallisuuustoimija tai Liikenneturva tarjoavat esityksiä ilmaiseksi.	Esityksestä voi tiedottaa esimerkiksi Wilmassa ja koulun käytävälle tulevilla mainoksilla.	Esitys saa nuoret ajattelemaan omaa liikennekäyttäytymistään, mikä voi heijastua heidän ajotottumuksiinsa. Esitykset ovat saaneet kuulijoilta hyvää palautetta.
Mopo-oppitunnit	Oppitunnilla käydään läpi 15 vuotiaiden mopoilijoiden riskejä tilastojen kautta. Tunnilla käsitellään riskejä nostavia tekijöitä ja korostetaan kuljettajan olevan itse vastuussa omasta toiminnastaan. Yksi oppitunti kestää noin 45-60 minuuttia, ja sen kohderyhmänä on 7-9 –luokkalaiset.	Tunnista voi olla yhteydessä kunnan liikenneturvallisuuustoimijaan tai Liikenneturvaan. Toisinaan oppitunneille voi osallistua myös esimerkiksi poliisi.	Liikenneturva ja liikenneturvallisuuustoimija tarjoavat oppitunnit kouluille maksutta.	Oppitunnista voi tiedottaa esimerkiksi Wilma-viesteillä.	Opettajilta saadun palautteen ja oppilaille teetetyt kyselyn perusteella aihe puhututtaa myös oppitunnin jälkeen.

Toimenpide	Kuvaus	Järjestävä taho/sidosryhmät	Kustannukset	Markkinointi	Vaikuttavuus
Turvallisuusilta oppilaiden huoltajille	Järjestetään koulun oppilaiden huoltajille turvallisuusilta, jossa keskustellaan esimerkiksi ajankohtaisista liikenneturvallisuuden teemoista.	Järjestäjinä ovat koulu ja opettajat sekä nuorisotoimi. Mukaan voidaan pyytää myös edustajat esimerkiksi poliisilta, Liikenneturvalta ja paikallisilta mopoharrastajilta.	Mahdollinen tilavuokra.	Tilaisuudesta on hyvä tiedottaa esimerkiksi Wilman kautta, minkä lisäksi paikallislehdessä ja somessa mainostaminen voi olla toimivaa.	Tapahtuma voi auttaa vanhempia ymmärtämään paremmin nuoria ja mopoiluun liittyviä asioita.
Palkitseva valvonta	Tarkkaillaan nuorten liikennekäyttäytymistä, ja kun huomataan positiivista toimintaa tai negatiivista sanomista ei ole, palkitaan erilaisilla palkinnoilla.	Palkitsevaan valvontaan on mahdollista pyytää apua poliisilta. Voidaan toteuttaa myös kunnan sisäisesti esimerkiksi nuorisotyöntekijöiden vetämänä.	Riippuvat palkitsemistavasta. Palkintona voi olla esimerkiksi kahvikupin tarjoaminen tai polttoainelahjakortit.	Palkitsevan valvonnan tempauksista voi kirjoittaa esimerkiksi paikallislehteen, minkä lisäksi markkinointia voi tehdä somessa.	Positiivinen palaute ja hyvän käytöksen huomioiminen ruokkivat jatkamaan hyvää käytöstä. Toimii myös samalla kannustimena muille, kun hyvästä käytöksestä on mahdollista saada palkinto.
Moporatsia	Poliisi pitää ratsian joko ennalta sovitusti koululla, tai omien aikataulujensa mukaisesti liikenteessä.	Rehtorien tulee pyytää poliisilta ratsian järjestämistä, järjestävänä tahona poliisi.	Kunnalle ei koidu kustannuksia.	On tärkeää, että moporatsiasta ei tiedoteta etukäteen, jotta viritetyt mopot eivät jaa kotiin.	Liikenneturvallisuutta vaarantavat kuskit ja viritetyt kulkuvälineet voidaan saada pois liikenteestä.
Teemaillat nuorille nuorisotalolla	Nuorisotaloilla/-tiloilla järjestetään teemailla esimerkiksi yökahvilan yhteydessä, jossa keskustellaan ajankohtaisista mopoiluun liittyvistä asioista.	Järjestäjänä toimii nuorisotoimi. Tapahtumaan voi pyytää mukaan esimerkiksi poliisin, seurakunnan ja Liikenneturvan.	Mahdollinen tilavuokra.	Tiedottaminen nuorisotaloilla, koululla ja sosiaalisessa mediassa. Myös esimerkiksi Wilman kautta.	Esimerkiksi Kempeleessä nuoret ovat pitäneet rennosti tapahtumasta, jossa asiantuntijat vastaavat heidän kysymyksiinsä.
Mopomestari-kisa	Mopokortin omaaville henkilöille järjestetään kisa kunnan mopomestarin tittelistä. Kisa koostuu kahdesta vaiheesta: ensimmäinen vaihe on teoriakoe, jonka suorittavat kaikki koulujen mopokortilliset (toteutus oppitunnilla). Kokeella valitaan jokaiselta koululta kaksi tyttöä ja kaksi poikaa kilpailemaan mopokisaan, joka koostuu käsittelytehtävistä ja muista tehtävistä.	Teoriakokeen tarkistaminen on opettajien vastuulla, mopokisan järjestelyistä vastaavat esimerkiksi kunta, Liikenneturva, poliisi yms. yhteistyötahot.	Kustannuksia tulee palkinnoista ja mahdollisista tarvevuokrista.	Teoriakokeen markkinointi tapahtuu koululla. Kisaa voidaan yleisesti mainostaa esimerkiksi Wilmassa ja nuorisotaloilla.	Kilpailuun yhdistetty sääntöjen opettelu voi jäädä nuorten mieleen oppitunnilla toteutettavaa valistamista paremmin.
3 000 kilometriä Roomaan - lyhytelokuva	Menetelmä sisältää nuorten itse tekemän lyhytelokuvan ja siihen liittyvän keskusteluosion. Keskeiset teemat ovat kaveri- ja seurustelusuhteet, liikennekäyttäytyminen, päihteet ja ryhmäpaine.	Menetelmää voi toteuttaa ohjaaja, joka on saanut ohjaajakoulutuksen menetelmän kehittäjiltä. Elokuva ja keskustelutilaisuuden voi järjestää esimerkiksi nuortenillassa.	Menetelmästä ei koidu kustannuksia.	Jos menetelmää hyödynnetään nuortenillassa/nuorisotalolla, elokuvaa on hyvä mainostaa esimerkiksi somessa ja koululla.	Lyhytelokuva käsittelee nuorten elämään liittyviä asioita ja teemoja, jolloin nuoret saavat siihen helpommin kosketuspinnan- Elokuva herättää ajattelemaan omia valintoja ja liikennekäyttäytymistä.
Erätauko- menetelmä	Erätauko on keskustelumenetelmä, jota voi käyttää erilaisissa ryhmissä ja organisaatioissa. Erätaukoa voidaan käyttää aina, kun tarvitaan aiheen syvempää ymmärrystä tai erilaisten ihmisten tasavertaista kohtaamista.	Keskustelun voi järjestää kuka tahansa. Mopoiluaiheesta järjestäjän on hyvä olla sellainen, kenet nuoret kokevat helposti lähestyttäväksi, esimerkiksi nuorisotyöntekijä.	Mahdollinen tilavuokra, tapahtumaan ostettavat pienet purtavat/juomat, mahdollinen palkka.	Keskustelutilaisuudesta on hyvä tiedottaa sekä vanhempia että nuoria tavoittavilla kanavilla. Esimerkiksi some ja paikallislehdet.	Keskustelun avulla eri osapuolet voivat ymmärtää toisiaan paremmin, ja ratkaisuja voidaan lähteä kehittämään yhteisymmärryksessä.
Moposuunnistus	Ideoidaan suunnistusrata, jonka nuoret voivat kiertää mopolla tai polkupyörällä. Suunnistusrasteja voi sijoittaa noin 10 kilometrin säteelle, ja rastilla olevan vihjeen hoksaamalla saa seuraavan rastin sijaintipaikan. Ensimmäinen vihje julkaistaan esimerkiksi somessa. Kaikilla rasteilla käyneet nuoret palkitaan esimerkiksi lahjakortilla.	Järjestävänä tahona toimii nuorisotyöntekijät yhdessä esimerkiksi liikuntatoimen kanssa.	Kulut riippuvat palkitsemistavasta. Kokonaisuudessaan suhteellisen matalakuluinen.	Suunnistusta kannattaa mainostaa sosiaalisessa mediassa, minkä lisäksi nuoria voi tiedottaa esimerkiksi nuorisotalolla ja koululla.	Tapahtuma antaa mopoilijoille mukavaa tekemistä, kehittää ongelmanratkaisutaitoja ja tutustuttaa nuoria omaan kotiseutuunsa. Ns. turha ajelu jää vähemmälle, kun mopoilu kohdistetaan rastilta toiselle liikkumiseen.

Toimenpide	Kuvaus
Vinkit/tiedotteet huoltajille	Huoltajille voi jakaa erilaisia vinkkejä/tiedotteita esimerkiksi Wilman välityksellä. Erilaisia tiedoteaiheita saa esimerkiksi kunnan liikenneturvallisuuustoimijalta.
EHYT ry:n materiaalit	EHYT ry:llä on tarjolla erilaisia materiaaleja, joita voi hyödyntää fiksumman mopoilun tukemisessa.
Nuorten akatemian materiaalit	Nuorten akatemiassa on erilaisia materiaaleja, joita voi hyödyntää erilaisissa mopoiluun liittyvissä hankkeissa kunnissa.
Liikenneturvan materiaalit	Liikenneturvalla on erilaisia materiaaleja, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi kouluilla liikennevalistuksen työkaluna.
Muut toimenpiteet	Liikenneonnettomuudessa vammautuneen henkilön luento, paikallislehtijulkaisu, somekanavien hyödyntäminen, mopotiedotteet Wilmaan, liikenneturvallisuuusaiheiset kampanjat sekä ajokieltoalueiden määrittely.

